

Giải bài tập toán lớp 11 trang 28, 29 SGK: Phương trình lượng giác cơ bản. Lời giải hay bài tập Toán 11 này sẽ giúp các bạn học sinh hiểu thêm về bài phương trình lượng giác cơ bản thông qua việc giải các bài tập trong SGK trang 28, 29. Mời các bạn tham khảo.

Bài 1 trang 28 SGK giải tích lớp 11

Giải các phương trình sau:

a) $\sin(x + 2) = \frac{1}{3}$

b) $\sin 3x = 1$

c) $\sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0$

d) $\sin(2x + 20^\circ) = \frac{-\sqrt{3}}{2}$

Hướng dẫn giải bài 1:

a) $\sin(x + 2) = \frac{1}{3}$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} x + 2 = \arcsin\frac{1}{3} + k2\pi \\ x + 2 = \pi - \arcsin\frac{1}{3} + k2\pi \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} x = -2 + \arcsin\frac{1}{3} + k2\pi \\ x = -2 + \pi - \arcsin\frac{1}{3} + k2\pi \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$$

b) $\sin 3x = 1 \Leftrightarrow 3x = \pi/2 + k2\pi$

$\Leftrightarrow x = \pi/6 + k(2\pi/3), (k \in \mathbb{Z}).$

c) $\sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0$

$$\Leftrightarrow \frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3} = k\pi \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} + \frac{3\pi}{2}k$$

$(k \in \mathbb{Z}).$

d) Vì $-\sqrt{3}/2 = \sin(-60^\circ)$ nên phương trình đã cho tương đương với $\sin(2x + 20^\circ) = \sin(-60^\circ)$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 2x + 20^\circ = -60^\circ + k360^\circ \\ 2x + 20^\circ = 180^\circ - (-60^\circ) + k360^\circ \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = -40^\circ + k180^\circ \\ x = 110^\circ + k180^\circ \end{cases}, (k \in \mathbb{Z}).$$

Bài 2 trang 28 SGK giải tích lớp 11

Với những giá trị nào của x thì giá trị của các hàm số $y = \sin 3x$ và $y = \sin x$ bằng nhau?

Hướng dẫn giải bài 2:

x thỏa mãn yêu cầu bài ra khi và chỉ khi

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 3x = x + k2\pi \\ 3x = \pi - x + k2\pi \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} x = k\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2} \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$$

Bài 3 trang 28 giải tích lớp 11 SGK

Giải các phương trình sau:

- a) $\cos(x - 1) = 2/3$
- b) $\cos 3x = \cos 120$
- c) $\cos(3x/2 - \pi/4) = -1/2$
- d) $\cos 2x = 1/4$

Hướng dẫn giải bài 3:

a) $\cos(x - 1) = 2/3 \Leftrightarrow x - 1 = \pm \arccos 2/3 + k2\pi$

$\Leftrightarrow x = 1 \pm \arccos 2/3 + k2\pi, (k \in \mathbb{Z})$

b) $\cos 3x = \cos 120 \Leftrightarrow 3x = \pm 120 + k360 \Leftrightarrow x = \pm 40 + k120, (k \in \mathbb{Z})$.

c) Vì $-1/2 = \cos 2\pi/3$ nên $\cos(3x/2 - \pi/4) = -1/2 \Leftrightarrow \cos(3x/2 - \pi/4) = \cos 2\pi/3 \Leftrightarrow 3x/2 - \pi/4 = \pm 2\pi/3 + k2\pi \Leftrightarrow x = 2/3(\pi/4 + 2\pi/3) + 4k\pi/3$

$$\begin{cases} x = -\frac{5\pi}{18} + k\frac{4\pi}{3} \\ x = \frac{11\pi}{18} + k\frac{4\pi}{3} \end{cases}, (k \in \mathbb{Z})$$

d) Sử dụng công thức hạ bậc $\cos^2 = \frac{1 + \cos 2x}{2}$ (suy ra trực tiếp từ công thức nhân đôi) ta có

$\cos 2x = 1/4 \Leftrightarrow 1 + \cos 4x/2 = 1/4 \Leftrightarrow \cos 4x = -1/2$

$\Leftrightarrow 4x = \pm 2\pi/3 + 2k\pi \Leftrightarrow x = \pm \pi/6 + k\pi/2, (k \in \mathbb{Z})$

Bài 4 giải tích lớp 11 trang 29 SGK

Giải phương trình $\frac{2\cos 2x}{1 - \sin 2x} = 0$.

Hướng dẫn giải bài 4

Ta có $\frac{2\cos 2x}{1 - \sin 2x} = 0$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} \sin 2x \neq 1 \\ \cos 2x = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \sin 2x \neq 1 \\ \cos^2 2x = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \sin 2x \neq 1 \\ \sin 2x = \pm 1 \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \sin 2x = -1 \Leftrightarrow 2x = -\pi/2 + k2\pi \Leftrightarrow x = -\pi/4 + k\pi, (k \in \mathbb{Z}).$$

Bài 5 SGK trang 29 giải tích lớp 11

Giải các phương trình sau:

- a) $\tan(x - 150) = (\sqrt{3})/3$ b) $\cot(3x - 1) = -\sqrt{3}$
 c) $\cos 2x \cdot \tan x = 0$ d) $\sin 3x \cdot \cot x = 0$

Đáp án và hướng dẫn giải bài 5:

a) Vì $\frac{\sqrt{3}}{3} = \tan 300$ nên $\tan(x - 150) = \frac{\sqrt{3}}{3} \Leftrightarrow \tan(x - 150) = \tan 300 \Leftrightarrow x - 150 = 300 + k1800 \Leftrightarrow x = 450 + k1800, (k \in \mathbb{Z}).$

b) Vì $-\sqrt{3} = \cot(-\pi/6)$ nên $\cot(3x - 1) = -\sqrt{3} \Leftrightarrow \cot(3x - 1) = \cot(-\pi/6)$
 $\Leftrightarrow 3x - 1 = -\pi/6 + k\pi \Leftrightarrow x = -\pi/18 + 1/3 + k(\pi/3), (k \in \mathbb{Z})$

c) Đặt $t = \tan x$ thì $\cos 2x = \frac{1 - t^2}{1 + t^2}$, phương trình đã cho trở thành $\frac{1 - t^2}{1 + t^2} \cdot t = 0 \Leftrightarrow t \in \{0; 1; -1\}$.

Vì vậy phương trình đã cho tương đương với

$$\left[\begin{array}{l} \tan x = 0 \\ \tan x = 1 \\ \tan x = -1 \end{array} \right] \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} x = k\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k\pi \\ x = -\frac{\pi}{4} + k\pi \end{array} \right], (k \in \mathbb{Z})$$

d) $\sin 3x \cdot \cot x = 0$

$$\Leftrightarrow \frac{\sin 3x \cdot \cos x}{\sin x} = 0.$$

Với điều kiện $\sin x \neq 0$, phương trình tương đương với

$$\sin 3x \cdot \cos x = 0 \Leftrightarrow \sin 3x = 0; \cos 3x = 0$$

Với $\cos x = 0 \Leftrightarrow x = \pi/2 + k\pi, k \in \mathbb{Z}$ thì $\sin 2x = 1 - \cos 2x = 1 - 0 = 1 \Rightarrow \sin x \neq 0$, điều kiện được thỏa mãn.

Với $\sin 3x = 0 \Leftrightarrow 3x = k\pi \Leftrightarrow x = k(\pi/3), (k \in \mathbb{Z})$. Ta còn phải tìm các k nguyên để $x = k(\pi/3)$ vi phạm điều kiện (để loại bỏ), tức là phải tìm k nguyên sao cho $\sin k(\pi/3) = 0$, giải phương trình này (với ẩn k nguyên), ta có $\sin k(\pi/3) = 0 \Leftrightarrow k(\pi/3) = l\pi, (l \in \mathbb{Z}) \Leftrightarrow k = 3l \Leftrightarrow k : 3$.

Do đó phương trình đã cho có nghiệm là $x = \pi/2 + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$ và $x = k(\pi/3)$ (với k nguyên không chia hết cho 3).

Nhận xét: Các em hãy suy nghĩ và giải thích tại sao trong các phần a, b, c không phải đặt điều kiện có nghĩa và cũng không phải tìm nghiệm ngoại lai.

Bài 6 trang 29 SGK giải tích lớp 11

Với những giá trị nào của x thì giá trị của các hàm số $y = \tan(\pi/4 - x)$ và $y = \tan 2x$ bằng nhau?

Đáp án và hướng dẫn giải bài 6:

Các giá trị cần tìm của x là các nghiệm của phương trình $\tan 2x = \tan(\pi/4 - x)$, giải phương trình này các em có thể xem trong Ví dụ 3b.

Đáp số: $\pi/2$ ($k \in \mathbb{Z}, k - 2$ không chia hết cho 3).

Bài 7 SGK giải tích lớp 11 trang 29

Giải các phương trình sau:

a) $\sin 3x - \cos 5x = 0$ b) $\tan 3x \cdot \tan x = 1$.

Đáp án và hướng dẫn giải bài 7:

a) $\sin 3x - \cos 5x = 0 \Leftrightarrow \cos 5x = \sin 3x \Leftrightarrow \cos 5x = \cos(\pi/2 - 3x) \Leftrightarrow$

$$\left[\begin{array}{l} 5x = (\frac{\pi}{2} - 3x) + k2\pi \\ 5x = -(\frac{\pi}{2} - 3x) + k2\pi \end{array} \right] \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} x = \frac{\pi}{16} + k\frac{\pi}{4} \\ x = -\frac{\pi}{4} + k\pi \end{array} \right], (k \in \mathbb{Z}).$$

b) $\tan 3x \cdot \tan x = 1 \Leftrightarrow \frac{\sin 3x \cdot \sin x}{\cos 3x \cos x} = 1$ Điều kiện: $\cos 3x \cdot \cos x \neq 0$.

Với điều kiện này phương trình tương đương với $\cos 3x \cdot \cos x = \sin 3x \cdot \sin x \Leftrightarrow \cos 3x \cdot \cos x - \sin 3x \cdot \sin x = 0 \Leftrightarrow \cos 4x = 0$.

Do đó

$$\tan 3x \cdot \tan x = 1 \Leftrightarrow \begin{cases} \cos 3x \cos x \neq 0 \\ \cos 4x = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \frac{1}{2}(\cos 2x + \cos 4x) \neq 0 \\ 2\cos^2 2x - 1 = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \cos 2x + 2\cos^2 2x - 1 \neq 0 \\ \cos 2x = \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \cos 2x \notin \left\{ -1; \frac{1}{2} \right\} \\ \cos 2x = \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \cos 2x = \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \Leftrightarrow \cos 4x = 0$$

$$\Leftrightarrow 4x = \frac{\pi}{2} + k\pi \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{8} + k\frac{\pi}{4}, (k \in \mathbb{Z}).$$

CLICK NGAY vào **TẢI VỀ** dưới đây để download hướng dẫn giải bài Toán lớp 11 SGK trang 28, 29 tập 1 file word, pdf hoàn toàn miễn phí.